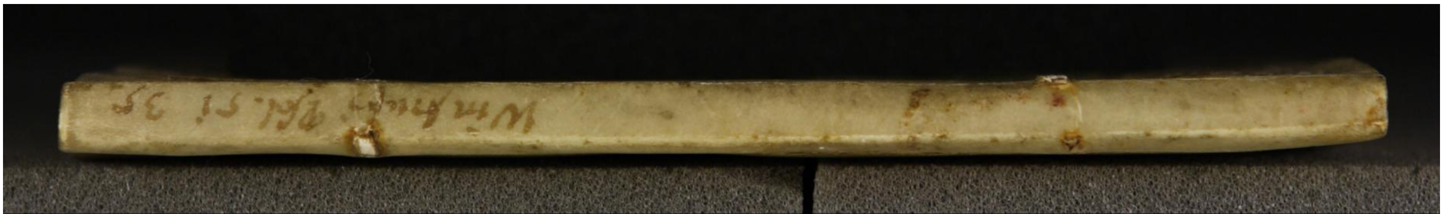

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

7, - 117.
DA BOX

LN 1645
ex 1
M

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Illuſtriſſimo ac potentiſſ.-
mo principi ac Dn̄o,
Domino CHRISTIANO
IIII, Regi Daniæ & Nor-
vegiæ electo, Duci Holſa-
tiæ &c: Domino ſuo cle-
mentiſſimo, ſubiectiſſime
offert

P: W:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

PSALMVS LI.

IN TRES

CONCIONES PROPO-
NENDAS TRIDVO
PVBLICARVM LITANI-
arum 24. 25. 26. Martij, Anno 95.
Regnis & Ducatibus Danorum
imperio ſubiectis, indi-
ctarum, tri-
butus.

à

PETRO IOHANNE
VINSTRVPIO.

HAFNIÆ.
Impreßit Matthias Vinitor.

M. D. XCV.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Auguſtinus.

IN tribunal mentis tuæ aſcende contra te & reum te conſtitue ante te: noli te ponere poſt te, ne DEVS te ponat ante te.

Ambroſius.

Peccauit Dauid, quod ſolent reges: ſed pœnitentiã egit, fleuit, ingemuit, quod non ſolent reges, confeſſus eſt culpam & impetrauit indulgentiam.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

TEXTVS
PRIMA DIE PVBLICARUM precum proponendus.
Pſalmo LI.

I.

MIſerere mei DEVS ſecundum miſericordiam tuam, ſecundũ multitudinem miſerationum tuarum dele prævaricationes meas.

2\. Multiplica lauare me ab iniquitate mea, & à peccato meo munda me:

3\. (Quoniam prævaricationes meas ego agnoſco, & peccatum meum coram me eſt ſemper.

4\. Tibi, tibi ſoli peccaui, &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

malum in oculis tuis feci:) vt iuſti-
ficeris dum loqueris, & ſis purus
dum iudicas.

5. Ecce, in iniquitate geni-
tus ſum, & in peccato calefacta eſt
de me mater mea.

6. Ecce, veritatem voluiſti
in renibus: & in occulto ſapienti-
am ſcire feciſti me.

Pœniten-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

POEnitentiam aptè nuncuparunt veteres Secundam tabulam poſt naufragium gratiæ, in Baptiſmo (qui prima ſalutis tabula dicitur) obſignatæ.

Quemadmodum enim qui mari iter faciunt tempeſtate ſuborta, ſi nauim vi fluctuum frangi contingat, tabulam, ſuo quiſq; loco, ex naufragio arripiunt, quà ſubuecti in littus tandem incolumes deferantur: Sic & miſeris mortalibus, in vaſto hoc & periculoſo Mundi pelago fluctuantibus, & ſubmerſioni vicinis, unica hæc ſalutis tabula in verbo Dei commonſtrata exiſtit: vera nempè & ſalutaris ad Deum conuerſio, quâ ſubuecti, in ſalutis portum per IESVM CHRISTVM recipiuntur, apud quem ſaburratæ conſcientiæ onus & oneris reatum deponere, atq; ſalutaria cuncta ab eodem gratis impetrare queunt.

Exempla in ſcriptura paſſim occurrunt

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

runt plurima, grauiſsimè lapſorum : inter quos Rex & Propheta Dauid, haud minimus inuenitur, qui cùm in mare peccatorum prolapſus eſſet, & ſæuiſsimis ſcelerum procellis ab Eccleſia abreptus, naufragium ſalutis feciſſet, ilicò tabulam hanc arripuit, & eâ tanquam medio vſus, ad æternæ ſalutis portum perductus eſt : Quem omnes illos, qui in ſimilia aut alia plurima & magna ſcelera ſeſe ingurgitarunt, multumq; ac diu ſæua eorundem tempeſtate iactati ſunt, imitari oportet : vt humili Spiritu ad IESVM CHRISTVM (ni fidei ac ſalutis naufragium facere velint ſupremum) feſtinent & anhelent. Qui vocem Euangelij dulciſsimam dedit, monſtrantem tutum maris ſinum, DEI videlicet immenſam miſericordiam & iuſticiam per eundem CHRISTVM acquiſitam & exhibitam.

Ideo celeberrimum hunc Dauidis Pſalmum in cœtu piorum, hoccè triduo, publicarum precum ſolennitati, à pijſsimo noſtro Magiſtratu conſecra-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

to, viſum eſt proponere, qui inter pœnitentiales veteris Eccleſiæ conſuetudine numeratur.

Eſt enim illuſtre exemplar, Idea, & abſolutiſsima forma, veræ & ſalutaris conuerſionis ad DEVM, nos de multis magniſq; rebus ſalutaribus commonefaciens: Cuius Argumentum & ſumma hæc eſt:

Argumentum Pſalmi.

DAuid à Nathane DEI Propheta admonitus & accuſatus grauiſ-
ſimorum ſcelerum: Adulterij nimi- 2. Sam. 12
rum, homicidij & fraudis, quorum nullo aliquamdiu ſenſu tactus fuerat: Sed ijs ſecurè indormiſcens obſtupuerat: Donec mandante id Domino, tanquam ad tribunal eius citatur: Vbi Diuinæ iræ denunciatione perterrefactus & ſtimulo conſcientiæ percitus, è profundiſsimo peccati lethargo, Spiritu Sancto cor ipſius, efficacitate

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

ſua per verbum mouente excitatur: excitatus peccatum agnoſcit & intimi pectoris ſuſpirijs deplorat, ſe non tantum innocentis ſanguinis effuſione, libidine & fraude horribiliter deformatū: Sed & totam naturam ſuam originis vitio & labe ab ipſo conceptionis momento corruptam eſſe. Mox remedium omnium ſaluberrimum quærit, Dei ſolius interminatam miſericordiam, per quam ſibi deletionem & expiationem omnium delictorum, ac cordis veram conſolationem datum iri indubitatò ſtatuit: & ne poſtmodum in ſimilia vel alia delicta contra conſcientiam prolabatur, Spiritus ſancti præſentiam orat, quo ductore & doctore fretus, vitæ nouitatem & gratitudinem perpetuam promittit. Tandem pro Eccleſiæ & Reipub. ſalute & conſeruatione, vt in genere humano ſemper ſint aliqui cœtus, Deo ſacrificia iuſticiæ offerentes, hoc eſt, ipſum perpetuis laudibus celebrantes, ardenter precatur.

Huius ſanctiſsimi Prophetæ Exemplo & nos, qui non modo grauiſſimarum præuaricationum atrocitatem, ſed

&

& totius naturæ fœditatem in animo & corpore circumferimus, moniti, hac pœnitentiæ forma, hiſce diebus & toto vitæ noſtræ tempore vtamur. Seriò expaueſcamus ad DEI judicium & petamus nos aſpergi & ablui ſanguine agni immaculati IEſu Chriſti: Tum etiam Spiritu mentis noſtræ innouari & confirmari, ne deinceps in peccata contra conſcientiam prolabamur: Sed vitam noſtram ad iuſticiæ & ſanctitatis formam componentes, ipſi perpetua obedientia ſeruiamus & vera laudis ſacrificia exhibeamus.

Partes principes Pſalmi duæ ſunt.

VErſatur enim totus in petitione gratiæ, deinde, donorum quæ per gratiã conferuntur. Seu ἀναιρέσει τῶν κακῶν καὶ θέσει τῶν εὐεργετημάτων, hoc eſt, Remotione & priuatione mali culpæ & pœnæ, propter ſolam DEI miſericordiã, & poſitione ſeu donatione bonorum, quæ gratuitam peccatorum condonationem comitari ſolent.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Nos verò docendi cauſa, pro nu-
mero concionum, hoc triduo propo-
nendarum, in tres partes diſtribuemus.

Prima eſt ardentiſsima precatio, qua ſibi ex immenſa gratia, peccata re-
mitti petit: Cui, petitionis rationes mox ſubiungit: & abſoluitur primis ſex verſibus.

Secunda à verſu ſexto ad 13. complectitur præcipuè gratias poſiti-
uas: Reſtitutionem læticiæ, mundiciē cordis, donationem & gubernationem Spiritus ſancti, conſcientiæ tranquillita-
tem & ſimilia.

Tertia habet promiſsionem grati-
tudinis, cui attexitur votum pro tota Eccleſia & politia, à verſu 13. vſq; ad fi-
nem Pſalmi.

De Prima parte.

Miſerere mei Deus ſecundum miſericordiam tuam.

DIuus Bernhardus tria conſideran-
da oranti, monet.

Pri-

Primum, quid petit. II. ipſum à quo petit. III. ſeipſum qui petit.

In eo, quod quis petit, duo ſunt animaduertenda: vt quod petit ſit ſecundum DEVM. II. vt ſummo affectu petat.

In ipſo à quo quis petit etiam duo perpendenda. Ipſius nimirum bonitas & potentia.

In ſeipſo, qui petit ſimiliter duo conſideranda: vt nihil pro ſuis meritis putet ſe accepturum. II. vt ex DEI miſericordia, quicquid impetret, ſe obtinere ſciat.

Hæc omnia apprimè in hoc monſtrantur Pſalmo. Ideo mutato paululum ordine à Bernhardo poſito, In hac prima Concione ſequentia expendamus membra.

I. Quis petit?
II. Ad quem confugit?
III. Quo nititur fundamento?
IIII. Quid petit?
V. Cur ſe petita impetraturum ſperat?

VI. Vnde in hanc peccati ſui & gratiæ DEI cognitionem deuenerit?

Pri-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

PErſona petens Rex & Propheta Dauid eſt, quem Dominus elegerat, & è caulis ouium productum Regem Iſraëlis vnxerat & confirmauerat, fugatis vel fuſis omnibus hoſtibus eius. Nec ſolum felici paſſu progreſſum in excelſa ſummi honoris ſede collocauerat DEVS: Sed etiam promiſſionibus dulciſſimis de Filio ſuo ex ipſius lumbis prodituro beauerat: Vt de eo dicat ſcriptura, quòd Vir fuerit ſecundum Cor DEI.

Hic tantus vir neglectis omnibus beneficijs Diuinis & excuſſo DEI timore laxat frena cupiditatibus & in grauiſſima atrociſſimàq; ſcelera aurium tenus demergitur, & ſecurus rebus ſecundis factus iſtuc impietatis prolabitur, vt nulla aliquamdiu ſceleris pœnitudine aut DEI reuerentia tangatur. Donec voce Prophetæ diuinitus miſſi admonitus euigilat, ac terribili legis concione cor & conſcientiam accuſante, conficitur.

Vnde conſpicitur:

I. Quanta ſit corruptio & imbecillitas,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

tas naturæ humanæ, etiam in ſanctiſſi-
mis & præſtantiſſimis hominibus, quos
ſcriptura & experientia teſtantur ſæpiſ-
ſimè ab illecebris carnis & tentationi-
bus victos ſuccubuiſſe: Sic Adam, Loth,
Dauid, Salomon, Petrus, Paulus & ſi-
miles victi ſunt. Quis igitur tutus erit?
Quis non metuet?

II. Videmus, quanta ſit potentia,
audacia & aſtutia aduerſarij noſtri Dia-
boli in ſeducendis & perdendis homini-
bus, maximè ijs, qui ſe vitamq; ſuam
DEO dicarunt & conſecrarunt.

III. Homines in proſperis rebus ſecu-
riores fieri & in frenandis cupiditatibus
negligentiores: ſicut Dauid in otio &
pace deſignat quod in exilio & perſe-
cutione antea nunquam perpetrauit.

In hunc ergo triſtiſſimum Dauidis
& aliorum ſanctorum lapſum intuentes,
diligentiores ſimus in vitandis carnis
noſtræ blanditijs & Sathanæ inſidijs,
qui vt ab ipſa rerum origine optimis
quibuſq; inſidiatus eſt, Ita etiamnum 1. Pet. 5.
tanquam leo rugiens circumit quærens
quem deuoret, memores grauiſſimæ
admo-

Matt. 26. admonitionis CHRISTI: Vigilate
1. Cor. 10. ne intretis in tentationem. Et Pauli: Qui ſtat videat ne cadat.

Secundum Membrum.

IN quo videmus Prophetam in hac conſcientiæ lucta, ad nullum aliud præſidium recurrere, quam ad ſolum Iehouam, quem cùm nominat, eum ſibi ad ſalutem ſufficere, & quod petit, præſtare velle & poſſe, fidenter ſtatuit. Nec aliunde petendam eſſe gratiam docet, quam ab hoc vnico, qui omnis gratiæ & miſericordiæ fons eſt: ſicut in verbo ſuo abunde promiſit & illuſtribus teſtimoniis atque Exemplis, omnibus ſeculis promptitudinem hanc recipiendi peccatores, manifeſtè declarauit. Ezech: 33. Pſal. 103. Act. 4. 10. 13. 1. Timoth. 1. Ioh. 3. &c.

Tertium Membrum.

TErtiò conſiderandum eſt: Quo fundamento nitatur, quod tam audacter & intrepidè, hunc DEUM offenſum accedere & compellare audeat, fœtida hæc peccati maſſa: Id exprimit,

mit, dum inquit *Miſerere mei.*

Nouit enim DEVM nulla re alia moueri, vt peccata deleat & remittat, quam mera ſua miſericordia, quâ ipſe in ſeſe & ex ſeſe, noſtro malo ſic afficitur, vt rogatus, ilicò ad ſuccurrendum perdito hominum generi impellatur.

Non igitur DEVM abſolutè ſed relatiuè intuetur; Hoc eſt: Non qualis ſua Diuina maieſtate & potentia eſt, Zelotes, ſeuerus, iuſtus, peccatis iraſcens: Sed qualem ſe in Euangelio conſpiciendum exhibuit, benignum, miſericordem, longanimem &c. Hunc Propheta, excluſis omnibus meritis proprijs, dignitate ſua Regia, & depoſita omni fiducia humana, fide amplectitur & ſibi gratis omnia delicta remiſſum iri credit: Miſericordiam hanc opponens omnium peccatorum turpitudini, terroribus conſcientiæ, pœnarum acerbitati & horrendo DEI iudicio. Sicut publicanus Lucæ 18. DEVS propitius eſto mihi peccatori.

Et quoniam non leui aliquo peccati reatu diſtrictus tenebatur: Sed

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Sed tali qui magna conſolatione & efficaci remedio opus habebat, addit: *Secundum multitudinem miſerationum tuarum*: implicita quadam Antitheſi opponens infinito peccatorũ numero, infinitã miſericordiam. Hic ſcilicet Abyſſus miſeriarum inclamat Abyſſum miſericordiarũ: & voces Hebrææ Cheſed & Rachamim exprimunt dulciſsimum & vehementiſſimum affectum, qualis eſſe ſolet commiſeratio parentum erga liberos. De qua Pſal. 103. Eſa. 49. 2. Paral. 30.

Docemur igitur & monemur, vt in ſimilibus doloribus, quoties conſcientia noſtra cum iuſto DEI iudicio dimicat, & nil præter horrenda malarum tentationum ſpectra videt, pœnaſq; paratas perſentiſcat, nequaquam animum deſpondeamus aut frangamur magnitudine vel delicti vel pœnæ: Verum potius hoc validiſſimo gratiæ Diuinæ fundamento innixi, indubitata conſequendæ veniæ ac mitigationis pœnarum ſpe nos erigamus, conſolemur, ſuſtentemus, & caueamus ne noſtra merita,

rita, ſanctitatem aut iuſtitiam propria venditemus: Sed fiducia ſolius gratiæ & miſericordiæ Diuinæ (quæ vinculi inſtar eſt, extrema hæc, DEVM iratum & hominem damnatum arctiſsimè coniungens) conſolationem apud eundem quæramus, certò ſtatuentes nos propter ſolum Filium, qui miſericordiæ huius baſis eſt, exauditum & adiutum iri.

Quartum Membrum.

QVid petit? Poſtulat initio gratias priuatiuas, hoc eſt, ablationem omnium eorum, quæ Deum offendere & conſcientiam grauare poterant, & quod ſummatim, ſeu in genere initio propoſuit, per ſpecies enumerat: Eſtq; in ijs πάθος ſeu vehementiſsimus affectus ſexies hoc Pſalmo repetitus. Quò enim maiores dolores, pius animus propter peccata perſentiſcit, Eò etiam vehementius flagrat ardore & deſiderio redeundi in gratiam cum DEO: Ideoq; non ſatis eſſe iudicat, ſemel atq; iterum gratiam imploraſſe, Sed idem ſubinde repetit & anxiè expetit, mutata vel

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

ſteratâ petitionis forma, vt ſequitur. Primum inquit, verſu 1. & verſu 11:

Dele iniquitates meas.

VErbum Hebræum Maha, ſignificat ea, quæ in tabula aliqua, memoriæ cauſa, impreſſa & conſignata ſunt, ita expungere, delere, oblirerare, vt non conſpiciantur amplius. Similitudine pulcherrima depingens peccatorum remiſsionem: Quod ſit delitio, non modò iniquitatis, per ſanguinem Meſſiæ: Sed etiam abolitio obligationis & Chirographi illius, quo nos propter immenſum debitum iudicio DEI obnoxij tenebamur: Etenim cùm ſoluendo non eſſemus, miſit DEVS filium, qui in cruce ſuſpenſus, omne noſtrum debitum precioſiſsimi ſanguinis ſui rubrica inducta deleuit, auferens etiam è medio Chirographum, id eſt, Damnatoriam legis ſententiam, ne quid credentibus in poſterum eſſet metuendum. Coloſ. 2. Eſa. 43. Ego, ego ſum, qui deleo iniquitates veſtras propter me. Item, 44. Ego deleui qua-

ſi

ſi nubem iniquitates veſtras & qua-
ſi nubeculam peccata tua. Act. 3.
Pœniteat vos erroris, vt deleantur
peccata veſtra.

Secundum quod petit: *Laua me.*

PEtitio hæc metaphorica duo indi-
cat. I. Qualitatem naturæ noſtræ,
quod ſimus maſſa polluta & fœtida
varijs peccatis contaminata, quæq; indi-
es magis magiſq; impuratur, non aliter
ac pannus mulieris menſtruatæ, vt loqui-
tur Eſaias Cap. 64.

II. Deinde oſtendit opus eſſe ab-
lutione & ſingulari lauachro, ad has
ſordes eluendas, quæ cum non leues ſint,
vt ad primam quamq; immerſionem aut
aſperſionem prorſus elui poſſint, petit ſe
non ſemel, ſed ſæpius iterata & frequen-
ti ablutione purgari, quod imperatiuus
Hebræus cibbes oſtendit: *Multipli-
ca me lauare*, vel iterum atq; iterum
laua me.

Tertium *à peccatis meis munda me.*

EST in hac voce ſimilis metapho-
ra, nec minus etiam ſuauis, qua

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

etiam vtitur Iohan. 1. Epiſt. Cap. 1. Sanguis IESV CHRISTI mundat nos à peccatis noſtris.

Tunc autem à peccatis mundari dicimur, quando illa ex DEI miſericordia nobis ita remittuntur, vt nec condemnent nos, necq; amplius imputentur: & ipſius ope poſtea ſuſtentamur & iuuamur, vt vitioſis affectibus & inordinatis motibus frena inijcere queamus, per Spiritum ſanctum, qui ſubleuat infirmitates noſtras, perſeuerantiæ virtutem ingenerat, & nos ita per lauachrũ aquæ & ſanguinis purgat, vt in æternum mundi cenſeamur, quamuis interdum ex congenitæ labis vitio & infirmitate denuo polluamur.

Rom. 8.

A Peccatis.

OStendit vnde purgari ac mundari velit, à peccatis nempe & iniquitatibus: Sunt enim iniquinamenta ſpurciſſima & ſordes fœdiſsimæ in conſpectu Dei: Quod peacandi odium atq; terrorẽ omnibus meritò incutere debet. Quomodo autem fiat hæc mundatio infrà docet verſu 7. de quo Concione craſtina dicetur.

Quin

Quintum Membrum.

RAtiones nunc addit, cur ſibi peccata remitti & iuſtitiam impertiri petat & credat.

I. Quia peccatū confitetur Dauid.

II. Quia id contra ſe eſſe ſentit.

III. Quia ſoli DEO peccauit.

IV. Quia non ſibi ſed DEO laudem iuſtitiæ tribuit.

V. Quia ſe in iniquitate conceptū fatetur.

VI. Quia DEVS veritate delectatur

Quoniam iniquitatem meam agnoſco.

PRima Ratio ab ingenua ipſius confeſsione ſumpta eſt: Q. D. Ego ex animo ingemiſco & doleo, ob turpitudinem & atrocitatem omnium delictorum meorum, & coram te DEO meo tuoq; miniſtro ad me miſſo, fateor aduerſus me omnes iniquitates meas: quod in corde & conſcientia hactenus occului, ingenue nunc aperio; non quæro am-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

plius latebras, aut vllos peccati prætex-
tus: Sed ante tuos oculos, totam pec-
catorum meorum ſarcinam & molem
grauiſsimam depono & explico, ſpe
gratuitæ remiſsionis conſequendæ à te,
qui gemitus contritorum non deſpicis.
huc referantur ſcripturæ dicta, Prouer.
28. Confitenti peccata ſua & re-
linquenti, Dominus erit propitius.
Sirach. 17. Act. 3. 1. Ioh. 1. Si
confiteamur peccata noſtra, &c.

Cognoſcendi verbum idiotiſmo Hebraico ſignificat non modò nudam aut ſimplicem notitiam rei, ſed ſenſum ipſum & affectus noticiam concomitantes, ſeu quid res illa efficiat: Sicut & hoc loco Dauid dicit ſe ſentire, quàm horrenda & triſtis res peccatum ſit corām DEO, quàm intolerabilis ira eius propter peccatum, ſeq; ex huiusmodi ſenſu, veris animi angoribus exhorreſcere & contremiſcere.

Eſt hoc Primum caput in ſalutis noſtræ negotio: Vt peccati vim & energiam in nobis cognoſcamus &

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

nos proinde è Regno DEI excluſos eſſe deploremus.

Hunc enim præcipuè legis vſum eſſe docet Paulus. Vt in ea, ceu ſpeculo quodam, peccata noſtra contemplemur, atq; latentem in nobis corruptionem deprehendamus, ne ſecuritatis faſcino excœcati, tandem á DEO abiiciamur.

Et peccatum coram me eſt ſemper.

ALtera Ratio ab effectu peccati, quod ſemper triſtes aculeos, in mente peccatoris relinquit, quibus animus axagitatur, conſcientia ſauciatur & memoria idemtidem refricatur & facit peccatum ſummé peccans, vt Paulus loquitur, Rom. 7. Senſus igitur eſt. Semper oculis & animo meo obuerſatur peccatum, ſicq; eius ſtimulis exagitor: Vt quocunq; me vertam, nihil aliud ſentiā, quàm eius atrocitatem, noctes dieſq; me accuſantem, ac æternæ mortis & damnationis ſententiam

mane proclamantem. Ideo condonationem & ablationem vehementer expeto.

Ac quamuis apud DEVM peccati ᾽αμνηστία & in mente peccatoris gratiæ fiducia inducta ſit: Sanctis tamen in memoriam ſæpe venit peccati enormitas & fœditas, Quam cum ſenſerint, extemplò cogitent id ideo fieri: vt DEO pro remiſſione gratiam referant, & intra pietatis metas ſe in poſterum contineant, ne rurſus per ſcelerum præcipitia abripiantur.

Tibi, tibi ſoli peccaui & malum coram te feci.

TErtia Ratio ab obiecto. Tu ſolus DEVS offenſus es, à te igitur ſolo condonationem peto.

Primum hîc monemur, quàm atrox res peccatum ſit, quod non hominem ſolum, ſed bonum illud infinitum, DEVM nempe, grauiſſimè offendit, & eius iudicium in ſui vindictam ſemper prouocat.

Pecca-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Peccauerat quidem Dauid in fideliſsimum ſeruum ſuum Vriam, quando eius dilectiſsimam vitæ ſociam adulterio polluit & commiſſū ſcelus crudeli cæde & ſanguine mariti tegere conatus eſt.

Peccauerat etiam in ſubditos ſuos, quos peruerſo exemplo in ruinam traxit, & blaſphemare fecit inimicos nomen Domini: Sibi tamen negotium cum DEO præcipuè eſſe dicit, cuius promiſsionum & multiplicium beneficiorum prorſus immemor, tanta ſcelera in nominis ipſius profanationem deſignauit.

Quapropter peccata alia pro nihilo ducit, ſi cum hac perfidia & ingratitudine conferantur, quam in DEVM commiſit, violando ipſius fœdus, negligendo vniuerſa eius beneficia, profanando ipſius ſanctuariū, contemnendo promiſsiones eius, atq; populo DEI, occaſionem reſiliendi à pietate præbendò.

DEI proinde iudicium horrendū (ſi ad calculum reuocentur delicta) nullo ſe vnquam modo effugere poſſe fatetur: Etiamſi totus Mundus peccatum tantum vel neſciat, vel cognitum occultare ſtudeat.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Doctrinæ.

I. Non igitur eſt, quod nos DEI tremendum iudicium effugere, aut illius oculos fallere poſſe putemus: Neq; vllam hominum excuſationem, aut peccatorum occultationem valere, vbi conſcientia nos ad huius iudicis, quem offendimus tribunal citat & accuſat.

II. Admonemur etiam: vt cùm peccata, quibus proximum lædimus, maximè in Deum comittantur: Non tàm de illo placando, quàm hoc exorando ſolicitos nos eſſe oportere.

III. Ad hæc, quoniam DEVS piorum tanquam membrorum ſuorum iniuria afficitur: Sicut dicitur Eſa. 63. in afflictione populi mei afflictus ſum. Item Zacha. 12. Qui vos tangit, Pupillam oculli mei tangit. Et Act. 9. Saul cur me perſequeris. Non, dubium erit, quin idem vindex & vltor erit, ſi pupillo aut egeno, damnum immeritò intulerimus.

Vt iuſtificeris in Sermonibus tuis & vincas cùm iudicaris.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

QVarta, Ratiô exponens cauſam, cur tàm apertè & ingenuè peccatis ſuis laruam in conſpectu DEI detrahat: nempè vt eius iuſtitia & ſua ipſius malicia, magis magiſq; innoteſcat. Ac ſi diceret: Tu Domine teſtatus es, te iuſtum & veracem eſſe, cum per Prophetam peccata mea abſcondita mihi reuelares, & omni me pœna dignum iudicares. Stat ſanè ſententia: Tu iuſtus, ego reus: Tibi de me pœnas temporales & æternas ſumere omni iure licebit. Quod loqueris verum eſt: Quod iudicas, iuſtum eſt: Quod facis, rectum eſt: Tu tibi ſemper conſtas: Tu promiſſa ſeruas: Cuius rei gratia peto, vt in iuſtitia miſericordiæ promiſſæ recorderis, quam cùm præſtiteris, in me, & iuſtitiæ & veritatis tuæ exemplũ peccatoribus omnibus oſtendes.

Quando igitur peccator ſua delicta DEO & Eccleſiæ, ſine ſimulatione fatetur. Laudem iuſtitiæ & veritatis DEO tribuit.

Qui

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Luc. 18. Qui verò cum Phariſæo tument propriorum meritorum fiducia, aut in Diuina iudicia curioſius inquirunt: dum vel ſe iniuſtè ab ipſo puniri quiritantur, vel etiam cum ſe malis premi ſentiant, fremunt aduerſus DEVM, eum ſæuitiæ & Tyrannidis incuſantes, ſicut Saul ſe iniuſtè Regno excuti clamitabat: Hi inquam, Deum omni honore iuſtitiæ & veritatis ſpoliant. Si enim dixerimus, Quoniam non peccauimus, mendacem DEVM facimus, & verbũ eius non eſt in nobis. 1. Ioh. 1.

Quocirca nos, qui quotidie delinquimus, agnoſcamus ipſum iuſtiſsimas habere cauſas, cur nos Cruci ſubijciat & durius interdum excerceat. Ideoq́ eius benignæ voluntati cum vera animi humilitate nos ſubijcientes, cum Mauritio Imperatore ſpectante triſtiſsimam necem coniugis dulciſsimæ & liberorum, dicamus: Iuſtus es Domine & rectum iudicium tuum. Et cum Daniele: Tibi Domine iuſtitia, nobis confuſio faciei.

Psal. 119. Dan. 9.

Ecce

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

*Ecce in iniquitatibus concep-
tus ſum, & in peccatis calefecit me
Mater mea.*

QVinta Ratio à radice & fonte omnis mali in Natura, à primo ortus noſtri parente propagati, qui à rectitudinis ſtatu peccando corruens, filios ad imaginem ſuam genuit. Hinc malum illud inhærens & labes congenita, in ipſo ſtatim conceptionis momento contracta, in poſteritatem propagatur: Vnde vires omnes humanæ interiores & exteriores adeò corruptæ, detritæ & deprauatæ manent. Vt ſemper legi & voluntati DEI reluctentur. Gen. 8. Figmentum cordis humani prauum. Iere. 7. Rom 7. Ephe. 2.

Tālem ſe quoq; eſſe, hancq; labem in materna aluo contraxiſſe, in ea conealuiſſe & in mundum ſecum attuliſſe, ac propterea æternæ mortis exitio, indeuſq; a primo ortus ſui auſpicio, obnoxiū eſſe fatetur Propheta. Non damnat ſacroſanctum coniugium, neq; parentum ſuorum peccata exaggerat: ſed propri-
am

am vitioſitatem flebiliter deplorat, quæ tàm altè radices in natura egit, vt penitus (quoad in hac carne corruptibili manendum erit) exiſtrpari nequeat. Eius propterea condonationem hæc precatione flagitat, Ac ſi diceret: Non illa in me, quæ nouiter admiſi, ſola vigent ſcelera: Habeo etiam in me, ex natiua corruptione, quod ignoſcas: Ideo ex corde ingemiſcens, peto, vt cures & ſanes hanc magnam miſeriam meam.

Dicuntur hæc in noſtri conſolationem & admonitionem: Vt cùm ſimilis in nobis ſit corruptio ex eodem fonte orta, hoc eſt, non imitatione, vt Pelagiani ſomniarunt; Sed naturali propagatione in nos deriuata, dum in ea calefiebat, fouebatur & mouebatur, fœtida maſſa noſtra, quando primo conceptu eſſe inciperet & adhuc maternis viſcerbus illigata maneret, qualis etiam in lucem hanc prodijt. Ideo quotidie vitioſæ & impuratæ naturæ deformitatem dolenter deploremus & depo-

ſita

ſita propriarum virium confidentia peccamus amiſſã imaginem & integritatem, per CHRISTVM in nobis reſtitui & renouari.

Ecce veritate delectaris, quæ in occulto eſt.

SExta Ratio. Ideo ad tuam gratiam confugio, quia ſcio te non modò non auerſari miſeros peccatores, tàm fœdè animo pariter & corpore omnibuſq; actionibus deformatos: Sed potius illorum conuerſione, modò vera & ſincera ſit, ſummé delectari.

Veritas igitur hoc loco eſt, vera deiecti animi humilitate agnoſcere ſe nihil niſi peccatum coram DEO eſſe & acquieſcere in præſidio fauoris ipſius.

In occulto veritas,

SEV vt in Hebræo eſt: veritas in renibus: interior animi pietas eſt, non in oculos incurrens hypocriſis, qualis hodie in multis cernitur, qui clauſis

oculis

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

oculis prætereunt, & diſsimulant illa mala quæ in natura hærent noſq; abominabiles DEO reddunt, ſpeciem tantummodo iuſtitiæ & pietatis ſimulationem foris exhibentes.

Et ſapientiam abſconditam manifeſtaſti mihi.

SExtum & vltimum membrum huius concionis, vnde in hanc congenitæ impuritatis & flagitij commiſſi, tum etiam gatiæ Diuinæ cognitionem deuenerit: Nimirum per reuelationem ſapientiæ abſconditæ, hoc eſt, eius Doctrinæ, quæ rationi humanæ planè ignota eſt, Vtpotè Euangelij de gratuita condonatione peccatorum, propter meritum ac interceſsionem ſoſpitatoris IESV CHRISTI, qui à Paulo nominatur ſapientia DEI, per quem habemus aditum cum fiducia, quæ eſt per fidem illius. Senſus igitur clauſulæ huius eſt. Cùm ego nihil prorſus illorum, quæ ad huius corruptionis prauitatem cognoſcendam requirebantur, intelligerem, Nec modum quo tecum in gratiam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

tiam redire poſſem perſpicerem : Tu pro immenſa tua bonitate, vtrumq; me docuiſti : & veritatem & ſapientiam : Veritatem in cognoſcendo & confitendo delicta mea : Sapientiam verò, in quærendo ac inueniendo remedio, quo a maledictione & pœna liberari, atq; coram te conſiſtere queam.

Opus habemus & nos, qui natura cæci & ignari rerum ſalutarium ſumus, eodem doctore & monitore, ſi modo vnquam, mente ab errore inſaniaq; recepta, amiſſam ſalutem recuperare veſlimus : quam vt nobis largiatur, vnicus ille ſalutis author & dator,

IESVS CHRISTVS

toto pectore precamur, Amen.

* *
\+

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

7.

PVrifica me Hyſſopo, & mundabor : lauabis me, & præ niue dealbabor.

8. *Audire fac me gaudium & lætitiam : & exultent oſſa quæ contriuiſti.*

9. *Abſconde faciam tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele.*

10. *Cor mundum crea mihi DEVS : & Spiritum rectum innoua in viſceribus meis.*

11. *Ne proijcias me à facie tua, & Spiritum ſanctum tuum ne auferas à me.*

12. *Redde mihi gaudium ſalutis tuæ, & Spiritus voluntarius confirmet me.*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

PRoductis nunc, veluti in Theatrum DEI, angelorũ & hominum, omnibus peccatis, occultis & manifeſtis & è doloribus eluctatus Propheta, petit ſex ſequentibus verſibus, ſibi reſtitui pacem & læticiam conſcientiæ ac ſibi nouos impertiri motus, ſeu ſpirituales effectus, qui in iuſtificatis fide adeſſe ſolent, quiq; noui hominis proprij ſunt: vtpote noua lux in intellectu, optimæ & ſanctæ propenſiones in voluntate, pia opera in tota vita & ſerium ſtudiũ obediendi DEO, ne ſubinde in priora ſcelera relabatur & poſteriora prioribus deteriora fiant. Nam vt illi, qui periti & fidelis medici opera vſi ſunt, niſi ſubitò confortentur, poſtquã noxia expurgata ſunt, denuo in morbum qui priore periculoſior eſt & deterior, incidunt: Ita ab iniquitate liberati, ni ſtatim DEI ſpiritu confortentur, regantur & ſuſtententur, ilicò deficere neceſſe eſt. Quod intelligens Propheta, ſtatim poſt impetratam delictorum veniam, poſtulat dona per gratiam, ſine quibus diu incolumis ſubſiſtere nequit.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

De his dicturi ſumus amodò, vbi prius iuſtificationis modum, ex verſu 7. expoſuerimus.

Erunt itaq; Concionis huius duæ partes.

I. Modum deletionis ſeu remiſsionis peccatorum, alluſione ad veterem expiationis Moſaicæ ritum & eius vtilitatem, continet:

II. Fructum & effectum iuſtificationis proponit.

DE PRIMO.

verſus 7. *Purificabis me Hyßopo & mundabor, lauabis me & ſuper niuem dealbabor.*

RESpicit Propheta ad vmbratiles aſperſiones & ritus in lege mãdatos, quibus homines, labe aliqua impurati aut contagio affecti, mundari debebant: Idq; vel ſanguine vel aqua, per Hyſſopi aſperſorium. Sicut in curati-
Leuit,14. one lepræ videre eſt, in qua adhibebatur Hyſſopi faſcis ſanguine paſſeris cruentatus.

In

In ſacrificio vaccæ rufæ macula carentis, aſperſi ſunt fores tabernaculi aſpergillo Hyſſopi, eiuſdem ſacrificij cruore madefacto, quod ilicò cum carne, pelle & extis, ſpectante populo, combuſſit ſacerdos: poſt combuſtionem verò mittebatur aqua mundiſſima, ſuper cineres, qua tincti homines, vel peccato, vel rei alicuius turpificatæ attactu, polluti: vel naturaliter contaminati, mundabantur. Si quis verò hocce non expiabatur ritu, eius anima de medio Eccleſiæ tollebatur, quia ſanctuarium Domini polluit, nec fuit aqua luſtrationis aſperſus. Num. 19.

In mactatione ſimiliter agni Paſcalis, excipiebatur in peluim ſanguis effuſus & faſciculo hyſſopi, eodem ſanguine tincto, aſpergebatur ſuperliminare & poſtes domus, quæ ab exterminatore angelo immunis eſſe debebat. Exo. 12.

Hoc modo expiati homines ſanguine & aqua luſtrationis, ſanctificabantur ad carnis purificationem, ne exterminarentur è populo.

Quæ ceremoniæ, externæ effuſionis ſanguinis pecudum, & aquæ illuſtra-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

lis, aliud ſignificabant nihil, quam internam illam expiationem, quæ fieri debebat per ſanguinem agni immaculati IESV CHriſti, emundantis ab omni delicto, corda credentium. Quod in ſpiritu tanquam oculis externis, videns Propheta: ablutiones nimirum haſce, vmbratiles ſaltem & typicas fuiſſe: vtpote futuræ ablutionis per ſanguinem Meſsiæ, ex ſemine ipſius, iuxta promiſsionem naſcituri, antitypas & ſymbola: petit ſe ſuamque immundiciem, virtute & efficacitate veri illius ſanguinis, non autem typici mundari & elui: Idque non à leuitico ſacerdote aliquo, ſed à Meſſia ipſo, quem fidei oculis vidit, in plenitudine temporis ingreſſurum in ſanctuarium, non per ſanguinem hircorum aut vitulorum, ſed per proprium ſanguinem, redemtionem æternam inuenturum, vt in Epiſtola ad Hæbræos dicitur. Si ſanguis hircorum & cinis vaccæ ruſæ aſpergens inquinatos, ſanctificare potuit, multò magis ſanguis IESV CHRISTI, qui per ſpiritum æternum ſeipſum oblaturus eſſet DEO

1. Ioh. 1.

2. Sam. 7.

Heb: 9.

incul-

inculpatum, conſcientiam purga-
bit à mortuis operibus, ad ſeruien-
dum Deo viuo.

Ad hanc igitur victimam expiato-
riam venturi ſeminis ſui confugit, & ea
ſolummodo omnem ſuam immundiciem
tam originis vitio contractam, quàm
prauis actionibus accerſitam, ratione
reatus & culpæ eiui, ſtatuit firmiſsimè.

Hanc autem ablutionem fieri dicit
per aſpergillum Hyſſopi, hoc eſt, mini-
ſterium verbi & legitimum ſacramento-
rum vſum, per quæ efficax eſt ſpiritus
ſanctus, applicans credentibus totam
obedientiam & iuſtitiam filij Dei. Quia
enim Hyſſopus ſingularem purgandi &
excoquendi vim habet, & vt dicitur:
Prodeſt cunctis pulmonis ſumpta
querelis, cum vino bibita, præcordia
tenſa relaxat: lædere quicq́ ſolet tu-
mor interiora, recedit &c. Ideoq́
eius in luſtrando vſus frequens erat.
vnde à Suida περιῤῥαντήριος ſeu herba
aſperſoria dicitur.

Ita miniſterium verbi inſtar faſcicu-
li eſt, quo filius DEI per ſpiritum ſuum

 effi-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

efficax eſt ad nos ſanguine ſuo purgan-
dos, dùm, deterſis animi piaculis, pec-
tora noſtra firmat: ſpiritualem cordis
tumorem tollit: Tenſa formidine
præcordia relaxat: Veram conſolati-
onem mentibus affundit nouoq; colore
iuſtitiæ ſuæ tingit & imbuit. 1. Pet. 1.
Redemti eſtis prætioſo ſanguine agni
immaculati IESV CHRISTI. Item
Dilecti DEI iuxta præfinitionem
DEI patris, per ſanctificationem
Spiritus,in obedientiam & aſperſio-
nem ſanguinis IESV CHRISTI.
Apoc. 1. Dilexit nos & lauit nos à
peccatis noſtris Sanguine ſuo. 1.
Iohan. 1.

Neceſſitatem & vtilitatem huius ſanguinolentæ expiationis ſubiungit Propheta inquiens.

Et ſuper niuem dealbabor.

NON irritam fore hanc aſperſionē, ſed ſummè efficacem aſſerit, hoc dicens: Niſi tu Domine virtute eius ſanguinis, quem fuſurus es in expia-tionem omnium delictorum, me laueris:

inutilis

inutilis erit omnis purgatio à ſacerdote externè adhibita: Te vero me aſpergente, vi & virtute tui precioſi cruoris, niue candidior in conſpectu tuo apparebo. Eſa. 1. Si peccata fuerint vt coccus &c.

I. Cernitur hinc peccati fœditas, quæ nulla re alia, aut modo alio, elui expiariue poteſt niſi ſanguine, eóque ſolius agni immaculati Chriſti.

II. Deinde omnem noſtram mundiciem, conſiſtere, non in aqua luſtrali, qua pontificij ſuos conſpurcant: Sed in ſanguine & aqua aſperſionis, quæ de toto corpore IESV CHRISTI & in cruce lance confixo latere profluebant, qui etiam fontem hunc in verbo & Sacramentis quotidie domui Dauid & omnibus habitatoribus Ieruſalem, ad peccatum & immundiciē aperit: niſi enim loti fuerimus, partem cum ipſo, in Regno DEI nequaquam habebimus. Quemadmodum Petro dixit CHriſtus Ioh. 13.

Zach. 13.

III. Caueamus ne poſt ablutionē denuo nos polluamus. Verùm ſi ex infirmitate, propter corruptæ in nobis naturæ reliquias, mundi impuri atque de-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

generis conſortium, aut ex vitæ huius ſtudijs terrenis, nouas ſubinde ſordes contraxerimus, ad nullum alium, quàm unicum hunc ſalutis fontem, recurramus.

De Secundo Membro.

verſ. 8. *Auditui meo dabis gaudium & lætitiam, & exultabunt oſſa contrita.*

SVblatis nunc peccatis, & deleto, quod contra ipſum erat, Chirographo, poſtulat dona per gratiam, & vera iuſtificationis effecta. Vt ſunt:

1. Gaudium & lætitia.
2. Cor nouum.
3. Spiritus firmus, vt non proijciatur á facie DEI.
4. Perpetua inhabitatio Spiritus ſancti.
5. Conſeruatio & gubernatio eiuſdem.

Primum quod ſibi impertiri vult, gaudium eſt & lætitia, qua mœrore & pauore deiectum cor, & contuſa membra reſtaurentur & viuificentur.

Nam

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Nam quemadmodum conſcientia recordatione peccati,ſenſu iræ Dei,legis dira execratione & pœnarum acerbitate,conficitur: & interdum,ni medicus ille Cœleſtis manus auxiliares ultrò porrexerit,opprimitur : vt in Caino,Saule, Iuda & ſimilibus cernere eſt. Quod etiā de ſe hoc loco teſtatur Propheta,aſſerens ſua oſſa præ tanti cruciatus atrocitate & mœroris magnitudine contrita eſſe,ſicut etiam Ezechias conqueritur, Eſa. 38. & Dauid Pſalm. 38. Tota die contriſtatus ingrediebar. Ita remiſsionem peccatorū gratuitam ſequunrur affectus ſuauiſsimi,naturam hominis ſeruantes & exhilarantes,pax & tranquillitas conſcientiæ,lætitia Spiritus ſancti, & conſolatio ſolida.

Etenim , qui de condonatione peccatorum ſuorum , quorum anteà mole preſſus contabuit, certus eſt: is quoque non exhorreſcit amplius Dei iram,rigore legis prolatam, aut damnationis ſententiam,quæ nulla prorſus eſt ijs,qui ſunt in Chriſto IEſu. Rom. 8. Nam ſublata inimicitiarum cauſa per Chriſtum , tolluntur etiam eius effecta , ſicut dicitur

Rom:

Rom. 5. Iuſtificati fide pacem ha-
bemus & acceſſum ad DEVM.

Vnde autem oriatur & quo orga-
no recipiatur hæc cordis lætitia, addit
Propheta, ſolo videlicet auditu verbi
Rom. 10. vocalis, de gratuita hac acceptatione
per CHRISTVM, in quo acquieſcit
mens & ſolidiſsimè contra omnium ten-
tationum inſultus, hac efficaciſsima con-
ſolatione perfuſa, fulcitur, dum audit,
quod ex Nathane Dauid: Dominus
abſtulit peccatum tuum: & quod
â CHRISTO paralytico dicebatur:
Confide fili, remittuntur tibi pecca-
ta tua. Huius proinde doctrinæ fidu-
cia ſtamus, qui peccato cecidimus.

verſus 9. *Auerte faciem tuam à pecca-
tis meis, & omnes iniquitates meas
dele.*

CVM animus peccatoris nunquam
ita pacatus & tranquillus redda-
tur, quin poſt reconciliationem,
morſus peccati interdum recurrat &
ſemper alternatio ſeu viciſsitudo doloris
&

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

& læticiæ incidat. Petitionem initio Pſalmi poſitam hîc repetit: Rogans vt cum oculis DEI (qui occulta cordis & renum, tanquam in propatulo ſemper intuetur) pateat peccati immundicies, cuius nunc ipſum pudet, faciem auertat DEVS & obuelet, ne ipſam ſpeciem mali, quaſi ante oculos pingens, conti-nuo tantæ fœditatis intuitu, tandem ad vindictam prouocetur. Sumpta ſimili-tudine ab homine, qui ad rei ſpurcæ & inhoneſtæ contuitum, oculos claudit, vel faciem abſcondit, ne eius fœditate offendatur.

In hac perſuaſione acquieſcamus, & nos, quorum delicta lumen vultus diuini idemtidem offenderunt, & quantumuis ſe contra nos moueant monſtra quædã terribilium cogitationum, ex peccatis noſtris prodeuntia: Verè tamen ſtatu-amus ſepulta manere delicta & petamus
aſsiduè, vt DEVS faciem ſuam non à Mich. 7.
nobis, ſed à noſtris peccatis auertat. Iere. 31.

Cor mundum crea in me Deus. verſ. 10.

QVoniam ex corde, teſte CHriſto

Matth.

Matth. 15. egrediuntur cogitationes malæ, cædes, adulteria, ſcortationes, furta, falſa teſtimonia, obtrectationes &c. quæ ex ſuo etiam profluxiſſe corde fatetur Propheta, ideo morbum hunc radicitus exſtirpari & curari petit, & ſibi mentem puram, cogitationes caſtas & nouam ſubinde indolem dari: Vt expurgata vitiorum fœditate, poſtmodum e corde peccatis mortuo, omnia cogitata, dicta, facta puriora & lucidiora in Dei conſpectu appareant.

Creandi verbo utitur, non quod Deus iterum ex nihilo nouum cor fabricare, ſed inueteratum innouare debeat.

Fit autem hæc creatio, non naturali modo, ſed ſupernaturali, operatione prorſus diuina; Dum in nobis efficax eſt Spiritus Chriſti per verbum, excitans tales motus, qualis ipſe eſt, & reſtituens omnia illa, quæ per peccatricem natiuitatem amiſſa, & reſiduam impuritatem excuſſa fuerant: vt ſunt mundicies fidei, ſancta ſtudia, pia noui hominis opera.

Matt. 12. Vt bonus homo factus, de bono theſauro, bona proferat. Et cum Paulo dicat. Gal. 2: Viuo amplius non ego, ſed viuit in me Chriſtus.

Me-

Medium quo mundiciem hanc conſequimur, Verbum eſt, Ioh. 15. Mundi eſtis propter ſermonem, quem locutus ſum vobis.

Organum recipiens puritatem hanc, Fides eſt, Actor. 15. Purificatis fide cordibus illorum.

Effectus puritatis, clarus Dei conſpectus. Matth. 5. Beati mundo corde, quoniam ipſi Deum videbunt. Sectemur proinde & nos ſanctitatem hanc, ſine qua nemo DEUM videbit.

Et Spiritum firmum innoua in viſceribus meis.

OMnibus carnalibus deſiderijs à corde excluſis, petit tertio ϖληροφορίαν, & cauſam conſeruantem fidei, quæ eſt certa, conſtans & minimè fluctuans perſuaſio ſpiritus, de gratuita remiſsione peccati. Vt quemadmodum mens nunc cœpit acquieſcere in promiſsionibus gratiæ: Ita per Spiritum ſanctum firmata & in Deum erecta, poſtmodum aliud nihil, quàm cœleſtia, quæcꝫ Coloſſ. 3.
ipſi probantur, querat, in ijſdem pergat, & homo Spiritu pariter ac corpore

à pecca-

à peccati labe ſeruatus, mandatis diuinis animo prompto & alacri obediat, ne à ſatana, mundi vanitate aut carnis illecebris abreptus in priora vel ſimilia vitia prolabatur.

Innoua, hoc eſt, da vt ego, qui peccatis vetus factus ſum, deponam, ſecundum priſtinam conuerſationem, veterem hominem, qui deceptricibus cupiditatibus corrumpitur: Renouer autem Spiritu mentis meæ & induam nouum illum hominem, qui ſecundum Deum conditus eſt, ad iuſtitiam & ſanctitatem veram.

Epheſ. 4. Coloſſ. 2.

Idq; in *Viſceribus*, id eſt interioribus, ex quibus profluxere tanquam ex fonte, mala, à me hactenus patrata.

Corruit hîc impium pontificiorum dogma, quod iubet nos contra hanc Spiritus firmitudinem dubitare, de gratia & fauore DEI. Cùm tamen Paulus dicat, Nos non accepiſſe Spiritum ſeruitutis iterum ad timorem &c. Rom. 8.

Non proijcias me à facie tua DEVS.

Facies

Facies Dei ἀνθρωποπάθως ponitur pro forma, qua ſe hominibus exhibet: idq; bifariam, vel in furore vel fauore.

Furoris facies eſt, quando peccata noſtra ita conſiderat ut magis magiſq; inde irritetur & ad vindictam prouocetur, de qua Pſalmo 90. Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo, & occulta noſtra in lumine vultus tui. Ideoq; defecimus in ira tua & in furore tuo conturbati ſumus.

Obiectum igitur quo hæc iræ facies irritatur, iniquitas eſt, quâ ſublatâ, alteram faciem, fauoris nempe obuertit, ſicq; pios benigno & gratioſo aſpectu intuetur: vt aſsiduè curam illorum paternam habeat, ijs opituletur, preces exaudiat & in ærumnis efficaciter conſoletur. Quemadmodum 1. Paral. 29, dicitur: Miſericordiæ & diuitiæ in facie tua. Deut. 32. Oſtende nobis Domine faciem tuam, & ſalui erimus. Gen. 32. Vidi Dominum facie ad faciem, & lætata eſt anima mea. Pſalm: 17. 34. &c.

Pſalmiſta igitur memor ſui lapſus,

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

ac ſimul intuens in horrendum reiecti anteceſſoris ſui Saulis exemplum, petijt ne ab hac facie DEI abijciatur, hoc eſt, ne excidat gratia & à Deo deſeratur. Metaphora ſumpta ab hominibus qui à ſuo arcere conſpectu aſſolent eos, à quibus læſi ſunt vel offenſi: vt ne quidē illos intuitu ſuo dignentur. Pſal. 10. Abſcondit Deus facies ſuas ne videat vnquam.

Quia igitur faciles ſumus in lapſus, ſolicitè proſpiciamus ne acceptati fide reprobi rurſus fiamus, & à fauoris diuini facie proijciamur, quod Iſraelitis ſæpius accidiſſe, non ſine maximo DEI contemtu & proprio illorum detrimento, multorum exemplorum congerie docet Pſalmus 78.

Et ſpiritum ſanctum tuum non auferas à me.

QVartò orat Dauid præſentiam ſpiritus ſancti perpetuam, ut in reliqua vita ſit vigilantior, ne maligni ſpiritus inſidijs pertractus ad ſimiles lapſus contra conſcientiam, fiat domicilium Diaboli, ſicut anteceſſor ipſius Saul, à

quo

quo receſsit ſpiritus bonus & exagitaꝛ
uit eum ſpiritus nequam. 2. Sam. 16.
Sed perpetuò regatur & ducatur bono
illo ſpiritu, qui corda ſanctificat, conſilia
& omnes vitæ actiones gubernat, & acꝛ
cendit tales motus quales in verè piis
conſpiciuntur, de quibus Gal. 5. dicitur:
Fructus ſpiritus ſunt dilectio, gaudiꝛ
um, pax, lenitas, benignitas, bonitas,
fides, manſuetudo, temperantia.

Obſeruetur hoc Dauidis teſtimoꝛ
nium & exemplum aduerſus eos, qui neꝛ
gant mortalibus peccatis contra conꝛ
ſcientiam, excuti Spiritum ſanctum in
electis. Quorſum enim ſpectaret Daꝛ
uidem tàm deuotè præſentiam Spiritus
exoptare, niſi antea cum ſceleribus atroꝛ
citer indulgeret, perſenſiſſet ſe eiusdem
præſentia & ope deſtitutum.

Auolauerat (inquit Diuus Chryſoſtoꝛ
mus) ſicut columba, peccati fœtorem
ſentiens. Et 1. Ioh. 1. Qui facit peccaꝛ
tum ex diabolo eſt.

Rogemus proinde nos Deum intimè,
vt ſpiritus eius bonus deducat nos in
viam rectam & corda noſtra ſibi faciat

 habitaꝛ

habitacula. Nam ut piè canit Eccleſia: Sine huius numine, nihil eſt in homine, nihil eſt innoxium.

verſ. 12. *Redde mihi læticiam ſalutaris tui & ſpiritu principali confirma me.*

PEtit, vt cùm fide purificatus & ſpiritu Dei ſanctificatus nunc ſit, ſalutari ſemper lætitia exhilaretur, & Spiritu ſpontaneo, ἡγεμονικῷ & principali armetur: ut ſub quibuslibet pauoribus & afflictionibus ſpontè ac placidè ſe DEO ſubijciat, & in ferenda cruce, ſentiat conſolationem, quæ accipitur ex certitudine præſentiæ eius in calamitatum concurſu & ex liberatione earundem: Tum etiam, ut maturo auxilio confirmatus & ſuſtentatus munia officij ſui ſtrenuè faciat omnesq; tentationes & anguſtias foris & intus obrepentes potenter ſuperare & exantlare queat, ne in poſterum laxet cupiditatibus frena, reddatur ſecurus, aut in officio vel certamine hoc ſpirituali langueſcat &

deficiſ

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

deficiat: Sed talem in hac militia operam nauet, ut & hoſtes vincat, & perpetuò ſub timore DEI maneat inq; eo ad finem uſq; perſeueret.

Quia igitur infirma eſt omnis anima, niſi tali ſpiritus virtute firmetur, nos cum Dauide oremus æternum DEVM, vt propter filium propitiatorem corroboret & exhilaret nos in ſalutari ſuo, ut quò grauiores infirmitates & tentationum procellas in nos deuoluat Satan: tantò efficacior conſolatio & lætitia ex conſolantiſsimis promiſsionibus animis noſtris inſpiretur.

* * *

AMEN.

13\. DOcebo prævaricatores
vias tuas, & peccato-
res ad te conuertentur.
14\. Erue me de ſanguinibus De-
us Deus ſalutis meæ, & prædicabit
lingua mea iuſtitiam tuam.
15\. Domine labia mea aperi, & os
meum annunciabit laudem tuam.
16\. Quoniam non vis ſacrificium,
& dediſſem: holocauſtum non vis.
17\. Sacrificia Dei, ſpiritus con-
tritus: cor contritũ & confractum,
Deus, non deſpicies.
18\. Benefac in voluntate tua ipſi
Sijon, ædifices muros Ieruſalaim.
19\. Tunc voles ſacrificia iuſtitiæ,
holocauſtum, & oblationem: tunc
offerent ſuper altare tuum vitulos.

Pſalmiſta

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

PSalmiſta ex verbo DEI & interna Spiritus ſancti conſolatione, certior de vtroq; poſtulato factus, gratuita videlicet peccatorum remiſsione & donis, quæ iuſtificationem concomitari ſolent: pollicetur ſe operam daturum ſummam, vt fructus reſipiſcentia dignos poſtmodum edat & gratæ mentis ſtudium indefeſſè Deo & hominibus probet. Quod vt tantò facilius expeditiusq; præſtare poſsit, intimè precatur pro ſeipſo, vt peccatis aliquãdiu occluſũ os, denuo aperiatur. Deinde pro vtriusq; ſtatus, Eccleſiaſtici ſcilicet & politici defenſione & conſeruatione Deum ardenter rogat.

Erunt itaq; & huius concionis partes duæ. I. Promiſsio gratitudinis.
II. Votum pro publica tranquillitate & incolumitate, cùm Eccleſiæ tùm Reipub.

De prima.

Docebo iniquos vias tuas, vt peccatores ad te conuertantur. verſ. 13.

Prima ſpecies gratitudinis, qua promittit initio ſtudium & promptitudinem ſuã in prædicando & propagando doctrinam de gratuita miſericordia

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

DEI: quò alij vitijs implicati diſcant ipſius exemplo, diuinæ bonitatis, patien-tiæ & longanimitatis diuitias amplecti, & dum miſerendi tempus eſt, ad ipſum fontem miſericordiæ feſtinare, ab ipſo auxilium petere & exſpectare, & nomi-nis ipſius laudes iugi preconio celebra-re, quòd tanta facilitate cœcis lumen im-pertit, erranteſq; in viam deducit.

II. Oſtendit quos docere vult, *iniquos* nempè: Tales vocat qui vel in Eccle-ſiæ ſinum recepti, ſub prætextu religio-nis vitam agunt improbam, & excuſſo DEI metu, neq; peccati turpitudinem, neque diuini iudicij ſeueritatem curant vel conſiderant (Cuius farrinæ hodie in Chriſtianiſmo pars non exigua inueni-tur) Vel etiam qui perſuaſione propriæ dignitatis & iuſticiæ tumentes, pietate ficta & fucata Deum colunt: Tum deni-que illos notat qui extra Eccleſiam ver-ſantes, nihil de vijs Domini cognoue-runt, ſed innata pertinacia adhuc DEO rebellant.

Hiſce omnibus doctrinam ſalutis apprimè neceſſariam & vtilem eſſe iudi-cat, Ideoq; III. addit, quid tales do-

cere

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

cere velit, dum inquit: *Docebo vias tuas:* Hoc eſt, modum quo tecum in gratiam redire queant, ut ipſis ſalus obtingat.

Via Domini verbum ſeu mandatum ipſius eſt monſtrans rationem agendi & viuendi, & docens quàm mirabili modo DEVS agat cum Sanctis ſuis, dum eos cruce premat & ex eadem rurſus explicet. De qua concionatur Eſa. 2. Docebit nos vias ſuas, & ambulabimus in ſemitis eius. Pſalm. 119. Viam præceptorum tuorum fac me intelligere. Item Pſalm. 143. Doce me Domine viam tuam & ingrediar in veritate tua, vnias cor meum, vt timeat nomen ſanctum tuum. Pſalm. 25. Vniuerſæ viæ Domini miſericordia & veritas.

Qui aliò ducunt homines, quàm ad has ſalutis vias, hi cœci cœcorum duces Matt. 15. & ſe & alios in æternæ condemnationis barathrum præcipitant.

IIII. Finem doctrinæ ſuæ addit: *Vt ad te conuertantur.* Hoc eſt, Vt re-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

lictis maturè ſtudijs peſsimis, verã adipi-
ſcendæ ſalutis rationem, quæ in agnitio-
ne peccati & iræ DEI, in depreca-
tione eiuſdem, in imploratione gratiæ
& auxilij diuini, & in perpetua vitæ
correctione conſiſtit, amplectantur.

Ad hunc finem & vſum omnia be-
neficia DEI referre debemus: vt alij per
nos, qui ipſius gratiam experti ſumus,
tàm exemplo quàm doctrina, ad bonam
frugem conuertantur, ne vnquam de di-
uino fauore deſperent, vtcunq; laban-
tur. Quemadmodum Petrum hor-
tatur CHriſtus de lapſu præmonens,
Lucæ 22. Tu conuerſus, confirma fra-
tres tuos. Et Apoſtolus 1. Timoth: 1.
ſuæ conuerſionis uſum hunc eſſe docet,
vt ipſius exemplo edocti alij, de diuino
fauore nunquam deſperent, modò ex
animo conuertantur.

Quando igitur alios peccantes vi-
derimus, cogitemus quanti & noſtri
lapſus fuerint: ne vel contemnamus vel
temerè reijciamus illos: Sed memores
propriæ infirmitatis, illos ſubleuemus,
& quantum in nobis eſt, ipſis viam mon-
ſtremus, qua in gratiam cum Deo redi-
re poſsint.

Libe-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Libera me de ſanguinibus, Deus, Deus ſalutis meæ. verſ. 14.

PEculiare hoc Diabolo eſt, homines poſt peccatum ad pœnam depoſcere: Dubium igitur non eſt quin cogitationes hæ obſtrepuerint Dauidis animo: Qui fuderit ſanguinem, eius ſanguis fundetur: Item, adulteri, homicidæ &c, regnum Dei non poſsidebũt. Et quod ad ipſum dixerat Nathan 2. Sam. 12. Non tranſibit gladius de domo tua: Ideo nunc precationem inſerit Rex, vt ſublata peccati culpa, eius etiam pœna tollatur, vtq; Deus ipſum liberum pronunciet coram ſuo tribunali & in foro conſcientiæ, ab effuſi ſanguinis Vriæ reatu, & vindicet eum à ſupplicio capitali, hoc eſt, non abijciat eum finaliter in tragicas calamitates aut æternas pœnas, vt Pharaonem, Saulem, & ſimiles. 1. Cor. 6. Gal. 5.

Vt autem de hac pœnarum mitigatione certus ſit, ſibique, quod omnibus in verbo commune eſt, per fidem applicet: *Deum, Deum ſalutis ſuæ* vocat, ſicut Thomas Ioh; 20. Dominus meus, & Deus meus.

Et

Et exultabit lingua mea iuſtitiam tuam.

ALtera ſpecies gratitudinis, preconium iuſticiæ DEI: Ea autem eſt, non qua ipſe ſua natura iuſtus eſt, aut qua iuſtè animaduertit in contumaces & rebelles, miſericordiæ ipſius contemtores: ſed qua ex benignitate peccatores iuſtos pronunciat, qui oblatam Meſsiæ propitiatoris iuſtitiam, ſanguine partam, cum fiducia recipiunt, ſectantes etiam ſedulò opera iuſtitiæ, quo ad in hoc vitæ fluxæ curriculo manendum erit. Eſa: 53. Seruus meus iuſtus, iuſtificabit multos.

Hanc iuſtitiam merito CHriſti acquiſitam, & ſibi fide applicatam, cum iubilo & exultatione celebraturū ſe apud quoſuis ſpondet Dauid: dum in cœtu fidelium deprædicabit eius promptitudinem in recipiendo peccatores, clementiam in remittendo delicta, bonitatem in conferendo iuſtitiam, amorem in adoptando & acceptando eos in filios, potentiam in obſignando gratiam per Spiritum, in liberando à condemnatione & donando vitam æternam.

Verum

Verum enimuero, cùm non ſit ſpe-
cioſa laus in ore peccatoris, impio enim Eccleſ. 15.
dicit Dominus: Quare tu enarras Pſal. 50.
ſtatuta mea? & aſſumis Teſtamen-
tum meum per os tuum? Neque
etiam poſsibile ſit homini, ſine Spiritu
DEI ea præſtare, quæ hoc loco promit-
tit Dauid: Fruſtra enim (inquit
Nazianzenus) laborat lingua do-
centis, niſi intus ſit qui doceat: Ideo
vt auxilio diuino in re tam ardua &
difficili iuuetur, ſic petit verſu ſequenti.

Domine labia mea aperies, & os Verſ: 15.
meum annunciabit laudem tuam.

SEnſus eſt: Præſtò mihi ſis æterne DEVS & peccatis aliquamdiu occluſum os rurſus aperi, meq; idoneum laudis tuæ preconem facito, materiam etiam gratiarum actionis ſuppedita, vt ſubinde, ſicut ante lapſum conſueueram, tibi hymnos dulciſsimos concinam.

Labiorum apertio, liberam doctrinæ confeſsionem ſignificat, qua ſine ullo terrore & timore diuina beneficia in ip-

ſius

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

ſius honorem & Eccleſiæ ſalutem deprædicantur. De hac loquitur Paulus ad Epheſ: 6. dum ſibi ſermonem dari petit, in apertionem oris cum libertate, quò intrepidè coram toto mundo myſterium Euangelij profiteatur. Eſa: 50. dicitur: Dominus dedit mihi linguam eruditam.

Hæc precatio omnibus pijs, præcipuè verbi Dei preconibus, ſummè neceſſaria eſt, vt ipſis detur os & prudentia, ne vnquam labia ſua, niſi in laudem Dei adaperiant.

verſ. 16. *Quoniam non delectaris ſacrificio, alioqui dediſſem, holocauſtis non delectaris.*

TErtia ſpecies gratitudinis, oblatio ſacrificij, non quidem externi, ſed ſpiritualis, ex corde contrito & humiliato.

Varia Iudæis in veteri lege mandata erant ſacrificia, quæ viſibiles conciones pœnitentiæ erant, & typi venturi Meſsiæ oblaturi ſemetipſum Deo patri in odorem ſuauitatis. Talia externa ſacrificia gratitudinis loco ſe haud ob-

laturum

laturum Deo, dicit: non quòd ea dam-
nec, tanquam abominabilia, aut ab ipſo
Deo reiecta: verum potius propter opi-
nionem cultus ac meriti, quam quidam
Iudæorum fouebant, ob externi operis
functionem, ſtatuentes illa per ſe, ſine
fide fauorem operantibus conciliare &
delicta expiare, nec ad verum finem re-
ſpiciebant: Ideo Dauid hoc loco &
Pſalm. 40. Item Pſalm. 50. Et Eſaias
cap. 1. & 66. talibus ſacrificijs Deum
placari negant, & docent alia ſacrificia
immolanda eſſe: Spiritus videlicet &
iuſticiæ, de quibus ſic ait Pſalmiſta.

Sacrificium Deo ſpiritus contri- verſ. 17.
bulatus, cor contritum, & humilia-
tum Deus non deſpicies.

Hæc ſunt ſacrificia, quæ pij offerre
debent, modò offenſum DEVM
placare velint, ſpiritus nempè mœro-
re fractus, propter admiſsi criminis
conſcientiam, & cor contritum mal-
leo legis, quod ſentit iræ DEI magni-
tudinem, dolet ſeriò ob commiſſum pec-
catum, petit condonationem propter
CHriſtum,

CHriſtum, & firmis ſeſe conſolationi-
bus erigens, recumbit viua fiducia in
miſericordiam DEI & iuſtitiam me-
rito Chriſti acquiſitam: De quo Baruch
2. dicitur: Anima triſtis ſuper ma-
gnitudinem mali, quæ incedit cur-
ua & infirma & oculi deficientes, &
anima eſuriens, dat gloriam & iuſti-
tiam Deo.

Hoc ſacrificium minimè à DEO
deſpectum iri affirmat Pſaltes: Ete-
nim non extinguit (vt loquitur Eſaias
42. cap.) linum fumigans, nec cala-
mum frangit quaſſatum. Sed vt dul-
Eſai. 57. ciſsimè alibi ait Propheta. Habi-
tat cum contrito & humili ſpiritu,
vt viuificet ſpiritum humilium, &
viuificet cor contritorum. Item
cap. 66. Ad quem reſpiciam, niſi ad
pauperem & contritum ſpiritu &
trementē ſermones meos. Et Chri-
ſtus ipſe Matth: 5. beatos eos pro-
nunciat, qui pauperes ſunt ſpiritu,
& qui lugent.

Hinc intelligitur: eos demum cum
Dauide

Dauide ad ſalutem proficere, & diuino amore complexum iri, qui iudicij metu experrecti peccatum ſentiunt, peccatum agnoſcunt, peccatum oderunt, atq; in ſeipſis deiecti, ſe totos ad DEI miſericordiam cum gemitu & lachrimis confe-runt, carnem ſuam cum vitijs & concu-piſcentijs crucifigentes: non illi, qui vitiorum ſordibus volutati, aut mundi ac carnis illecebris irretiti, rident in ſinum ſuum, vt Nabal, Baltazar, Holophernes, epulo & ſimiles Epicuræi, quibus ne ſemel vel lacrimula propter admiſſa ſcelera excutitur, vel vllus gemitus exprimitur, priuſquam triſticia & dolor infernalis illos ipſos inuadat & obruat.

De ſecunda parte. verſ. 18.

Benignè fac in bona voluntate Zion, vt ædificentur muri Ieruſalem.

HActenus Propheta ſuam ipſius cauſam egit apud DEVM, & quæ ſibi ſoli ad ſalutem neceſſaria fuerunt, impetrauit. Subiungit nunc hac

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

vltima parte Pſalmi, precationem pro ſtatu Eccleſiaſtico & politico. Semper enim precationibus de noſtris rebus adiungere debemus vota & preces, pro communi ſalute Reipubl: vt corpus totum incolume conſeruetur, & in eo longè latèq; nominis Dei gloria & omnium membrorum ſeu ordinum ſalus & incolumitas propagetur.

Et quoniam Dauid Rex & Propheta erat, qui alijs virtutum exemplo, prælucere & præeminere, atq; ad præſcriptum honeſtarum legum, ſcelera, vtpote homicidium, adulterium, perfidiam &c. punire debebat. Ipſe verò, neglectis omnibus, quæ eius perſonam & officium concernebant, publici ſcandali autor in populo fuerat, ſuoq; exemplo vtrumq; ſtatum læſerat, & blaſphemare fecerat inimicos nomen Domini. Quod etiam in ipſo, præ cœteris peccatis reprehendebat Nathan. Vnde & ipſe ſibi & omnibus ſubditis ſuis pænas graues attraxerat, vt timenda nunc eſſet exitialis ruina totius imperij Iudaici. Nam vt vita Principis cenſura eſt totius populi, ad quam mores illorum ſeſe accommodant:

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Ita etiam fieri aſſolet, vt ob delinquentis magiſtratus peccata, varijs pœnis & calamitatibus implicentur & inuoluantur ſubditi, vt vulgò dicitur: Quicquid delirant Reges, plectuntur Achiui. Quod exemplum 2. Sam: 24. euidenter oſtendit. Ideo orat Propheta pro populo, ne ipſius peccata luat, aut Respublica in deterius ruat: ſed potius, quod ipſius culpa collapſum erat, DEVS pro ſua bona voluntate reſtaurare & in integrum reſtituere velit & ſemper incrementũ dare publicæ gubernationi.

Per *Zionem* Eccleſiam intelligit, ſicut per *muros Ieruſalem*, adminiſtrationem politicam. Nam in monte Zion (quam vocem Euſebius altam ſpeculam interpretatur) Regia erat ſeu arx Zion, in qua Rex cum Principibus & ſenatu Regio morabatur. Templum quoq; prope Zionem erat, in quo ſacerdotes, tanquam veri ſpeculatores verſabantur: Ibi omnis cultus, forma ac ritus legis veteris, ſacrificia, hymni & Pſalmodiæ exercebantur, ſicut dicitur Pſalm. 50. Ex Sion pulcherrimus ſplen-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Dei fulget. Huic igitur monti Sion, id eſt
Regibus & ſacerdotibus in eius eminen-
tia conſtitutis, à DEO benefieri orat
Propheta: vt inſtructi & illuminati â
Spiritu ſancto, videant quid fiat in ciui-
tate & intra muros Ieruſalem, & quiſq;
ſuo loco & ordine communi ſaluti con-
ſulat, ſacra ritè peragat, hoſtes arceat,
ciues & ſubditos in pietate, pace & ho-
neſtate regat & conſeruet. Vtq; Deus
clementer reſpiciat eos, deſtruat regnum
Eſa. 27. Satanæ, det ipſis ſalutem pro muro &
antemurali, hoc eſt, protegat & defen-
dat eos ab omnibus inſultibus Satanæ
& conatibus hoſtium, ne ipſis præda fi-
ant, ſed ſemper ſit & maneat apud eos
pax in foro, & pax in choro,

Hanc precationem, ſi unquam aliâs,
hoc certè vltimo & periculoſiſsimo ſe-
culo aſſiduè repetere ſummè neceſſari-
um eſt, eaq; tanquam ἀμυντηρίῳ va-
Prou. 24. lidiſsimo & inuictiſsimo nos munire,
contra omnium aduerſariorum & hoſti-
um noſtrorum inſultus, qui hodie per
totum chriſtianum orbem, omnia tur-
bare & vaſtare conantur: Quales Pon-
tificij & Turca hoſtis Eccleſiæ, & ſangui-
nis

nis chriſtiani ſitientiſsimus, qui non im-
meritò Terror orbis & Flagellum Dei
hoc tempore dici poteſt, per quem iudi-
cium ſuum exſequitur Dominus, ad ca-
ſtigandum morum noſtrorum licentiam.
Cogitemus quæſo, quid adulta æſta-
te in Vngaria, Pannonia, & vicinis
locis effecerit, quanta immanitate &
crudelitate in CHriſti Eccleſiam deſæuie-
rit, vt pia mens etiam cogitando per-
horreſcat, & planè de Chriſtianiſmo
actum nunc iudicet, ni Deus ipſe tan-
tos & tam immanes furores barbaro-
rum, ac inuictam illorum potentiam &
robur frangere & reprimere velit, ſibiq;
inter nos ſemen relinquere, ac puſilli
gregis ſui, cuius ipſe caput & paſtor eſt,
curam & defenſionem ſuſcipere, afflictiſ-
ſimæque Eccleſiæ nidulum, & tutum ali-
quod hoſpitium, propter nomen ſanctũ
ſuum concedere: donec conſummata in
vita cæleſti, tuta ſit ab omnibus hoſtibus
per Chriſtum Redemtorem.

Hæc ſi nobis Deus pro mera ſua bo-
nitate præſtare velit, ſicut ipſum ve-
rè facturum credimus, promittemus &
nos ipſi, quod Dauid hoc vltimo verſu.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Tunc acceptabis ſacrificia iuſti-ciæ, oblationes & holocauſta, & tunc litabunt ſuper altare tuum boues.

HOc eſt, tunc vera ſacrificia iuſti-
ciæ & ſpiritus offeremus, ingenu-
am videlicet confeſsionem & ardentem
inuocationem: Tum etiam oblationes,
id eſt, nouam vitam & opera ab ipſo
DEO mandata, in vera pietate & fide
præſtita. Præterea etiam vitulos & bo-
ues labiorum noſtrorum, hoc eſt, debi-
Oſe: 14. tam gratiarum actionem pro acceptis
beneficijs.

Hæc ſunt libamina & ſacrificia DEO gratiſsima & λογικὴ illa λατρεία, quam ipſe à nobis requirit: vt eius beneficia dignè & ſanctè reputemus, & noſtram ei gratitudinem in præſenti & futura vita probemus. Huic DEO vni & trino laus & gloria in ſecula,

AMEN.

* * *

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

ORDO LECTIONVM & precationum hiſce Lita-nijs ſeruandus.

* * *

PRIMA DIE

LOCO EPISTOLÆ
Primi ſex Pſalmi verſus.

EVANG: Luc: 18.
Publicanus autem ſtans &c.
Finis: Qui ſe humiliat exaltabitur.

PRECATIO.

ALſommectigſte E-
uige Gud/ Himmelſke
Fader/du ſom eſt mild
oc Miſkundelig aff din Gud-
dommelige Nature/til at anna-
me fattige Syndere / endog de
graaffuelige dig fortørnit haff-
ue/oc ſamme din Barmhiertig-

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

hed aff Verdens Begyndelſe
mod alle angerfulde Menni-
ſke / Faderlig beuiſt oc beteed.
Wi bede dig / at du for ſam̃e din
wſigelige Godheds oc Barm-
hiertigheds / oc for din enbaar-
ne Søns JEſu Chriſti Pine
oc Døds ſkyld / vilt vere oſſ naa-
dig oc Miſkundelig / To oc renſe
oſſ aff alle vore Miſgiernin-
ger / huilcke wi nu ydmygelige
for dig bekiende / oc begræde oſſ
aff gantſke Natur oc væſen / fra
førſte vndfangelſe at vere for-
derffuede oc fordømmelige / ſaa
wi aldrig kunde bliffue for dit
Anſict beſtandige / men dig eff-
ter din ſtrenge Retferdighed /
at haffue mact at hiemſøge oſſ
met timelig oc euig ſtraff / vden
du

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

du aff din grundløſe Godhed
vilt oſſ igen til dig anname / oc
effter dit hellige Ords Foriet-
telſe vdſlette alle vore Miſgier-
ninger / Borttage den velfor-
tiente ſtraff / Oc giøre oſſ i din
Naade deelactige / Huilckit wi
nu Hiertelige aff dig bede oc be-
gere O Naadige Fader / for
ſamme din elſkelige Søns JE-
ſu Chriſti ſkyld / ſom met dig
oc den Hellig Aand leffuer oc
regnerer en ſand Gud fra
Euighed til Euighed /
AMEN.

*

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

SECVNDA DIE.

EPISTOLÆ LOCO.

Sex intermedij verſus.

EVANG: Marc: II.

Amen dico vobis, quicunque dixerit monti, &c.

Finis: Remittat vobis delicta veſtra.

PRECATIO.

O Miſkundelige oc langmodige Gud / du ſom haffuer loffuit oc tilſagt oſſ / der ſom vore Synder ere røde ſom Blod / da ſkulle de bliffue huide ſom Sne: Vi bede dig / affſlet alle vore Blodige Synder/ oc met den rette Jſops koſt/ ſom er dit hellige Ord oc Sacramente/ Beſtenck oc beſtyrcke vore Hierter om alle vore Miſgierningers oc Synders renſelſe/ Oc hielp oſſ at wi

altid

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

altid kunde bliffue ubeſmittede
for dig: Forſkiud oſſ icke met de
ugudelige fra dit Naadis An-
ſict / oc tag icke den Hellig Aand
fra oſſ / Men naadelig beuare
oc opholt oſſ / at wi met en fri-
modig villig oc ſtadig Aand /
oc met it nyt reent Hierte altid
her effter tiene dig / oc ved ſam-
me din Aands krafftighed rege-
ris oc beuaris i alt det / ſom dig
er behageligt / Lad oſſ beholde
den ſande trøſt oc glæde i vore
Hierter oc Samuittigheder / oc
ſiden bliffue euig ſalige / forme-
delſt din kiere Søn JEſum
CHriſtum vor
Herre /

*

A M E N.

TER.

TERTIA DIE.

EPISTOLÆ LOCO
Vltima pars Pſalmi.
EVANG: Matth: 12.
Ecce ſeruus meus quem elegi.
Finis: Proferat ad victoriam
iudicium.

PRECATIO.

O Naadefulde IESV CHRISTE / Guds oc Mariæ Søn / wi hiertelige tacke dig / at du aff din vſigelige Godhed / haffuer forlat oſſ alle vore Synder / ſkyd oſſ din Faders Venſkaff / oc met dit Ord oc hellig Aand trøſtit oſſ: Wi bede dig / at du fremdelis vilt hielpe / regere oc beuare oſſ / til dit hellige Naffns ære / at baade wi ſelff i vor gantſke liffs tid / kunde frycte oc

tiene

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

tiene dig / Oc andre maa læris
aff vort Leffnit oc Exempel at
omuende ſig til dig : Oplad
vor Mund oc Læber dagliz at
tacke dig/for din ſtore Miſkund
oc rige Velgierninger. Oc
efftérdi du haffuer icke lyſt til
nogit vduortis Offer/ Men
dig allene behager it angerfult
Hierte oc ſønderknuſit Aand/
Derfaare offre oc frembære wi
nu i dag for dig vore bedrøffue-
de Hierters ſuck oc Bøn/ Be-
dendis at du icke vilt forſmaa
eller forſkiude ſaadan vor ban-
ge Samuittigheds ydmyge be-
gering/ Men oſſ annamme/ oc
Naadelige trøſte oc huſuale.
Ah HERRE giør vel imod
Sion/ Beuare din Chriſtne

Kircke

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Kircke oc forfremme dit hellige Ord oc Ære hos oſſ / nedſla Dieffuelens rige / Affuend den grumme Tyrck / Papiſterne / Kættere oc alle dine Ordis Fiender / ſom atſprede oc ødelegge din lille Hiord / oc beſpaatte dit hellige Naffn. Byg Murene i Jeruſalem / oc holt vnder din Guddommelige beſkermelſe diſſe Riger oc Lande: Regere oc velſigne / vor Naadige Printz oc vdualde Konning Her Chriſtian / met ſin høybaarne Fru Moder Dronning Sophia / oc gantſke Kongelige Hus. Beuare ocſaa diſſe Rigers Raad oc Regentere / Adel oc gantſke Menighed. Giff Fred oc Enighed / Lycke oc Velſignelſe til Liff oc

Siæl.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Siæl. Holt oſſ i en faſt Tro / Haab oc Taalmodighed / Oc effter it Chriſteligt endeligt/forlæne oſſ Himmerigis Glæde oc Salighed: Saa ville wi nu oc euindelige offre dig vore Læbers Offer/oc priſe dig en Naadig oc Barmhiertig HErre oc Frelſere / du ſom met din kiere Fader oc HelligAand/leffuer oc regnerer en ſand Gud fra Euighed til Euighed/

AMEN.

† + †

Errata, quæ inter excudendum irrepſère, ſic corrige.

A. facie 16. linea 19. pro perſentiſcat, lege perſentiſcit.

B. facie 4. linea 24. pro peacandi, lege peccandi.

B. facie 8. linea 1. pro mane,lege in me.

B. facie 10. linea 18. pro oculli, oculi.

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Royal Library, Copenhagen.
LN 1645 8° copy 1